

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет
«Одеська юридична академія»
ГО «Південно-український центр гендерних проблем»

**«СУЧАСНІ ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ:
ГЛОБАЛЬНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІРИ»**

**«MODERN POLITICAL PROCESSES: GLOBAL AND
NATIONAL DIMENSIONS»**

МАТЕРІАЛИ IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
6 – 7 березня 2025 р.

м. Одеса

УДК 323.2+327(043.2)

За загальною редакцією президента Національного університету «Одеська юридична академія», доктора юридичних наук, професора, академіка Національної академії правових наук України, академіка Національної академії педагогічних наук України **С.В. Ківалова**.

Сучасні політичні процеси: глобальний та національний виміри: матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Одеса, 6-7 березня 2025 р.) /за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса, 2025. 224 с.

Modern political processes: global and national dimensions : proceedings of the 4th International scientific and practical internet conference (Odesa, March 6-7, 2025) / Ed. S.V. Kivalov. Odesa, 2025. 224 p.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції.

Завгородня Ю., Флоренко М. (Одеса) Вплив кібератак на психоемоційний стан суспільства в умовах гібридної війни.....	161
Прохоренко А. (Одеса) Глобалізація і локальна ідентичність: культурно-політичний контекст	165
Омельченко А. (Одеса) Інструменти наднаціонального рівня публічного адміністрування режиму підводної культурної спадщини.....	168
Кобетяк Т. (Житомир) Особливості впливу державної політики на релігійну ситуацію в Україні.....	173
Янішевський О. (Житомир) Проблематика інтеграції цінностей любові в соціально-політичному контексті України воєнного часу	177
Галупова Л. (Одеса) Іміджеві права політиків	181
Мельничук І. (Івано-Франківськ) Вплив спадщини СРСР на державно-церковні відносин в Україні	186

IV СЕКЦІЯ: НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ

Кормич Б. (The George Washington University, USA) Розблокування судноплавства з українських портів під час війни з РФ: політичні та правові інструменти	190
Піпченко Н. (Київ) Штучний інтелект на дипломатичній службі США.....	193
Акопов А. (Київ) Політика Європейського Союзу щодо штучного інтелекту.....	196
Pronoza I. (Odesa) Cognitive warfare as a new challenge for strategic planning of the national security system.....	199
Авруцький В. (Івано-Франківськ) Роль безпекових угод у зміцненні обороноздатності України.....	203
Юрій А. (Київ) Сучасні аспекти інформаційного протиборства: російський підхід до створення та поширення інформаційних загроз	206
Воротілова І. (Одеса) Геополітичний вимір арктичної політики: стратегічні інтереси та роль Скандинавських країн	209
Гевелюк Д. (Одеса) Інформаційна війна у стратегіях гібридної агресії	214
Ястребова В. (Одеса) Інспіровано-зовнішній сепаратизм як інструмент створення квазідержавних утворень в країнах пострадянського простору.	217
Козьмініх А., Коновальчук Т. (Одеса) Роль кібербезпеки у розвитку міжнародних конфліктів	221

Навчально-науковий інститут міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Сучасні аспекти інформаційного протиборства: російський підхід до створення та поширення інформаційних загроз

Інформаційне протиборство є ключовим елементом сучасних гібридних конфліктів, а російська війна проти України демонструє як поширення дезінформації та маніпуляція громадською думкою можуть бути використані для досягнення політичних і військових цілей. З огляду на це, питання адаптації не лише суспільства, а й медіасистеми України до інформаційної стійкості під час воєнного стану займає провідне місце в порядку денному забезпечення національної безпеки.

Одним із основних теоретиків, які вивчали медіа та їх вплив на суспільство під час воєнних конфліктів, є норвезький соціолог Й. Гальтунг. Зокрема, у межах теорії конфліктів Й. Гальтунг відзначає, що журналістика може підсилювати наявні соціальні та політичні конфлікти, створюючи умови для їх ескалації (2). Адаптуючи результати його досліджень до аналізу сучасних інформаційних загроз, можна припустити, що дезінформація діє як каталізатор, який загострює протиріччя між різними соціальними групами та інститутами.

Й. Гальтунг також розробив концепції «журналістика війни» та «журналістика миру» (3). Журналістика війни фокусується на конфліктах, насильстві та негативних аспектах подій, тоді як журналістика миру спрямована на висвітлення шляхів вирішення конфліктів, співпраці та позитивних змін. У контексті російської війни проти України неможливо обрати одну з них, тому для протидії дезінформації потрібний цілісний підхід до висвітлення подій.

Теорія соціального впливу, розроблена С. Ашем також є важливою для розуміння механізмів інформаційного протиборства (1). Його дослідження

показали як соціальний тиск і конформізм можуть змусити індивідів приймати певні переконання або дії, навіть, якщо вони суперечать їхнім власним поглядам. Цей теоретичний підхід допомагає зрозуміти, як дезінформація може впливати на громадську думку та поведінку.

У сучасному контексті інформаційного протиборства значну роль відіграють соціальні мережі та інтернет-платформи. Дослідження Д. Уоттса показали, що, навіть, невеликі групи впливових осіб можуть формувати громадську думку через соціальні мережі (4). Його роботи пояснюють як вірусні новини та фейкові повідомлення можуть швидко поширюватися, досягаючи широкої аудиторії. До того ж, такі платформи як Facebook, X та TikTok можуть бути ефективно використані для впливу на політичні процеси, створення ілюзії масової підтримки або дискредитації опонентів.

Російські дезінформаційні кампанії проти України є прикладом сучасного інформаційного протиборства. Вони включають поширення фейкових новин, маніпуляції із зображеннями та відеоматеріалами за допомогою механізмів штучного інтелекту, а також використання ботів для створення видимості масової підтримки антиукраїнської позиції. Одними з найбільш актуальних прикладів є кампанії, спрямовані на дискредитацію українського уряду та Сил оборони України, створення хаосу серед населення та сіяння недовіри до вищого військово-політичного керівництва країни.

Застосування кібернетичних методів для зламу урядових, військових і приватних систем з метою викрадення даних або їхнього знищення є поширеною практикою російської пропаганди. Використання хакерських угруповань, таких як Fancy Bear і Cozy Bear, що часто асоціюються з російськими спецслужбами, для проведення кібератак на інфраструктури інших держав є важливим елементом інформаційного протиборства.

Крім того, Росія використовує психологічні операції для маніпулювання історичною пам'яттю та національною ідентичністю. Наприклад, поширюються наративи про «спільну історію» України та Росії, перекручуються історичні факти з метою легітимізації російських дій. Це включає використання

радянських символів і риторики про «великий Радянський Союз», що має на меті викликати ностальгію та відчуття приналежності до спільного минулого.

Сучасні аспекти інформаційного протиборства на прикладі російської війни проти України демонструють як дезінформація та маніпуляція інформацією можуть бути використані для досягнення політичних та військових цілей. Вивчення робіт провідних теоретиків, таких як Й. Гальтунг, С. Аш, С. Мілграм і Д. Уоттс, допомагає розробити ефективні стратегії протидії дезінформації та забезпечення інформаційної безпеки. Розуміння цих процесів є критично важливим для зміцнення демократії та стабільності в Україні.

Список використаних джерел:

1. Asch, S. E. (1955). Opinions and social pressure. <https://pdodds.w3.uvm.edu/teaching/courses/2009-08UVM-300/docs/others/everything/asch1955a.pdf>
2. Galtung, J. (2010). A Theory of Conflict: Overcoming Direct Violence. Transcend University Press.
3. Galtung, J. (1985). On the Role of the Media for Worldwide Security and Peace. <https://www.transcend.org/galtung/papers/On%20the%20Role%20of%20the%20Media%20for%20Worldwide%20Security%20and%20Peace.pdf>
4. Watts, D.J. (2002). A Simple Model of Global Cascades on Random Networks. <https://www.stat.berkeley.edu/~aldous/260-FMIE/Papers/watts.pdf>